

# Kijkfiles kosten ons elk jaar miljard euro



In België staat elke dag gemiddeld 26,25 kilometer kijkfile. © JVK

Alsof de gewone files nog niet lang genoeg zijn, staat er op onze snelwegen dagelijks gemiddeld zo'n 26 kilometer kijkfile, berekende VIAS Institute. Verplaatsbare schermen zouden helpen om nieuwsgierige blikken bij een zwaar ongeval af te houden, maar die werden nog nooit gebruikt.

Kijkfiles zijn in ons land per dag goed voor gemiddeld 26,25 kilometer aan onnodig fileleed en een jaarlijks economisch verlies van zo'n miljard euro, becijferde het verkeersveiligheidscentrum VIAS.

"Niets menselijker dan te willen kijken, want zo'n tafereel duidt op een mogelijk 'gevaar'", verklaart verkeerspsycholoog Ludo Kluppels. "Logisch dus dat we onze aandacht minstens even op dat schouwspel richten. Die natuurlijke drang wordt gevoed door nieuwsgierigheid. Anderzijds wil ons brein ook leren van gevaren, en is goed kijken wel noodzakelijk."

Meteen zou echter duidelijk moeten zijn dat er van echte dreiging geen sprake is en dat we onze weg het best gewoon voortzetten. "Maar de mens is geen rationeel wezen", zegt Kluppels. "Amerikaans onderzoek met *eye-tracking* wees uit dat bestuurders gemiddeld twaalf seconden naar een ongeval kijken - tijd waarin de concentratie voor het verkeer verslapt, met alle risico's van dien."

Daar komt bij dat het in dit smartphone-tijdperk uiterst verleidelijk is op de plek des onheils de camera boven te halen - een ongepast,

verboden en gevaarlijk fenomeen dat de jongste jaren alleen maar toenam. Zo zwierde de wegpolitie in mei op de E40 in Wetteren nog zo'n honderd 'smartphone-ramptoeristen' op de bon toen een gekantelde vrachtwagen met hoogwerker vijf uur lang de volledige rijbaan versperde. "Die film- of foto-beelden wisselt men graag uit met familie en vrienden, al dan niet op sociale media. Het lijkt alsof we een 'bewijs' willen leveren van onze 'ervaring', en zeker spectaculaire beelden zeggen meer dan woorden", stelt de verkeerspsycholoog van VIAS.

Die filmfiles leiden wel tot nog meer opont-houd en verkeersonveiligheid. De boete voor wie als bestuurder op filmen of fotograferen wordt betrapt, is niet mals: 116 euro.

Een kijkfile veroorzaakt niet alleen onnodige opstoppingen, frustratie en economisch verlies - elk uur dat een wagen in de file staat, gaat 10,58 euro verloren - maar ook een ernstig extra risico op ongevallen. Amerikaanse onderzoekers becijferden dat 16 procent van de ongevallen in de VS veroorzaakt wordt door kijkfiles.

Zulke cijfers worden in België niet bijgehouden, maar het totaal aantal 'letselongevallen na een eerder ongeval' bedraagt jaarlijks zo'n 530, aldus VIAS. Daarbij vielen al dodelijke slachtoffers.

Ook de hulpdiensten lijden onder kijkfiles: volgens het Duitse Rode Kruis vertragen kijkfiles bij onze oostburen de aanrijtijd van acht op de tien ziekenwagens met ongeveer vijf minuten - tijd die het verschil tussen leven en dood kan betekenen.

## CALAMITEITENSCHERMEN

Een mogelijke 'oplossing' ligt volgens VIAS bij zogenaamde verplaatsbare calamiteitenschermen - manshoge schermen die vrij snel op de middenberm of de rijweg kunnen worden opgetrokken om de kijk op een ongeval te vermijden.

"Ze beperken de 'gaaptijd' tot slechts vier seconden, wat de kans op een kijkfile en eventuele extra ongevallen sterk vermindert", zegt Sarah Frederickx van de Nederlandse soortgelijke schermen al lang gebruikt.

De Civiele Bescherming beschikt al een vijftal jaar over zulke schermen, maar de federale wegpolitie heeft nog nooit de opdracht gegeven ze ook te plaatsen. "Voor 'gewone ongevallen', hoe spectaculair misschien ook, loont het veelal niet ze ter plaatse te laten komen en op te stellen", zegt Sarah Frederickx van de federale politie. "Bij rampen zoals zware kettingbotsingen en dodelijke busongevallen waarvan de afhandeling vele uren duurt, zouden ze wel worden ingezet." (SPK)

**'Niets menselijker dan te willen kijken, want zo'n tafereel duidt op een mogelijk 'gevaar''**

LUDO KLUPPELS  
VERKEERSPSYCHOLOOG